

© Editura EIKON

București, Calea Giulești 333,
cod poștal 014606, România

Difuzare / distribuție carte: tel/fax: 021 348 14 74
mobil: 0733 131 145, 0728 084 802
e-mail: difuzare@edituraeikon.ro

Redacția: tel: 021 348 14 74
mobil: 0728 084 802, 0733 131 145
e-mail: contact@edituraeikon.ro
web: www.edituraeikon.ro

Editura Eikon este acreditată de Consiliul Național
al Cercetării Științifice din Învățământul Superior (CNCSIS)

Descrierea CIP este disponibilă la Biblioteca Națională a României

ISBN: 978-606-49-0153-8

Foto coperta 1: Sorin Niță

Editor: Valentin Ajder

Dan-Decebal Gavrilescu

SOLITAR SAU SOLIDAR?

*Un medic între
Politică și Biserică*

Ediție îngrijită de Talida Covaci

Cred, deci exist!
Însemnările unui creștin modern

E I K O N

București, 2019

Cuprins

Avertisment.....	9
------------------	---

A. SINGURĂTATEA PÂNĂ LA REVOLUȚIE

I. Spre lumină.....	13
1. Bătrânii	13
2. Dunărea	18
3. Dialog despre o posibilă carte.....	23
4. Teste de chimie organică și literatură română.....	27
5. Doctorul în biologie	31
II. Spre revoluție.....	37
1. Repartiția	37
2. Să-ți faci meseria zâmbind!	42
3. Megatendințe și o Revoluție eșuată.....	49

B. DUPĂ REVOLUȚIE

I. Ecologie și Creștin-Democrație ca adevărata Dreaptă.....	57
1. Ecologie?	57
2. Abel și Cain	59
3. Corneliu Coposu și Creștin-Democrația	63
a. Declarația de la Portland – un rezumat din 1981	63
b. Declarația de la Paris, din mai 2017.....	71

II. Danezii	74
1. Copilul în centru	74
2. Adevărul ca un elefant pipăit de orbi și principiul bicicletei.....	82
3. Tehnica rezolvării problemelor	87

C. CU IUBIRE DESPRE A FI

I. La început a fost Iubirea.....	91
1. Biblia, iubirea, poezia	91
2. Atei și agnostici	95
3. „Iubirea pentru tine-mi veni nu ca un fur..”	101
4. Preotul și portarul bisericesc.....	103
5. Despre discreție	108
6. Alte predici.....	110
7. Născută la nouă luni, ca un copil.....	113
II. Cărți și filme de dragoste și nu numai.....	117
1. „Anna Karenina” , „Falling in love” și „Ora 25” sau Problema românească.....	117
2. Muzica tăcută a luminii	123
3. M.M.	124
4. Vector vertical, vector orizontal	126
5. Moartea și Învierea	132
III. Acasa.....	136
1. Grădina din balcon.....	136
2. Scârbu, sau mica burghezie cu pisici	141
3. Despre icoane.....	145
4. Acasa (!).....	147
5. Copiii care citesc”	148

D. ÎN SOCIAL

I. Neasigurări.....	153
1. Casa de Asigurări de Sănătate.....	153
2. Moș Crăciun, Moș Gerilă, Moș Crăciun	158
3. Despre Credință și adevărata Schismă.....	161
4. Roșu – Galben – Albastru	165
II. Nesincerități.....	167
1. Un Referendum bine boicotat.....	167
2. A doua rată	172
3. Nuntă la Valea Doftanei și despre spovedanie.....	175
4. Legea sincerității și Nihil sine Deo	180
5. Imnul național	186
6. Oale și ulcele.....	190
III. Profetia.....	193
1. Bolile cetățeniei și împăcarea	193
2. Între Crăciun și Anul Nou.....	196
3. Să vezi cele nevăzute	199
4. Chestiuni de credință	205
Post scriptum, Gaudeamus igitur!	207

un drept democratic de a-ți spune părerea?! Atât de rar ni se cere părerea încât nu știm cum să ne purtăm când ni se oferă ocazia. Cum a fost posibil ca mulți oameni din lumea lui, oameni diferiți de cei de la televizor, oameni care citeau cărți bune, cărora le plăceau dezbaterile de idei, oameni care mergeau duminica dimineață la biserică, să nu își dea seama ce șansă uriașă se ratase? O șansă pentru ei ca oameni liberi, o șansă pentru ei, creștinii! Nu era un simplu referendum consultativ. Era obligatoriu. Dacă nu ar fi fost boicotat, articolul 48 din Constituție – familia formată de un bărbat cu o femeie – ar fi fost modificat de Parlament. Ar fi fost un început de normalitate...

Hai să boicotăm și alegerile europarlamentare, mai periculoase decât familia tradițională! Familiile politice de la Bruxelles mai sunt ce erau odată? E absurd să se pună problema așa! Alegerile europarlamentare ar trebui să ducă acolo oameni moderni și cărora nu le e jenă cu istoria bună a țării lor și nici cu originea creștină. Chiar nu putem influența Parlamentul European să se aplece asupra „Declarației de la Paris” din 2017?

A început să se analizeze mai întâi pe el. Cum a ajuns să gândească astfel? De ce credea că are dreptate, în timp ce mulți din jurul lui îl priveau ca pe un ciudat și evitau să discute pe aceste teme? Îl frecventau doar ca medic...

Și în fond ce voia? Să schimbe el lumea? Să gândească și să facă toți ca el? Libertatea se cere respectată chiar dacă adevărul în care crezi tu nu e și adevărul celorlalți. Convingerile se pot disputa, certitudinile nu... Era necăjit din cauza sentimentului că se ratase încă o dată ceva important pentru țara lui.

*

Sălciile pletoase de pe malul lacului din spatele mănăstirii erau ca niște umbrele de soare. Joia lăsa mașina la umbra lor și pleca pe jos să facă vizita medicală la căminul de bătrâni din marginea satului. Avea timp să se gândească la multe...

Joia devenise pentru doctor un ritual ca în „Micul Prinț”: „*E nevoie de un ritual. [...] E ceea ce face ca o zi să fie diferită de celelalte zile, o oră de celelalte ore. Există un ritual, de pildă, la vânătorii mei. Dansează joia cu fetele din sat. Atunci joia e o zi minunată! Mă duc să mă plimb până la vie. Dacă vânătorii ar dansa oricând, zilele ar semăna între ele, iar eu n-aș mai avea vacanță.*” Povestea micului prinț o citise în adolescență, la sugestia doctorului în biologie Alexandru Ionescu. Cu povestea „Micul Prinț” o cucerise pe M.M. Credeau amândoi că adevărul e invizibil pentru ochi: „*Nu poți vedea bine decât cu inima.*”

Mergea cu plăcere la căminul de bătrâni. Avea o iubire duioasă pentru bătrâni încă din copilărie. Bunica dinspre tată stătea mult cu el când era mic, iar părinții erau ocupați la serviciu sau cu alte treburi. Cu ea mergea duminica la biserică, unde avea privilegiul să spună cu glas tare Crezul; era chiar la concurență cu un domn mai în vârstă, care dintre ei doi să pună primul mâna pe cartea din care se citea. Așa era pe atunci... Cu ea mergea în săptămâna Floriilor să pună lăcrămioare la mormintele străbunicilor. Și azi e îndrăgostit de aceste flori, înșirate ca niște lacrimi albe pe obrazul subțire al tulpinii lor. Strămoșii erau plânși cu duioșia viului primăvărat al florilor... Pe ea o necăjea desfăcându-i șorțul pe la spate când era mai ocupată în bucătărie...

Era o țărancă aprigă, subțire, dar puternică, asemeni unei pietre. Chiar o chema Stanca. Tatăl ei îi cumpăraseră

două perechi de case la oraș, ca să nu împartă pământul decât la cei doi frați ai ei mai mari. Așa a devenit orășeancă, trăind din chirii. Așa a trecut prin cele două mari războaie și a văzut diferența dintre ocupanții nemți, care își plăteau chiria la timp, ba mai și lucrau prin curte, și cei sovietici... Soțul ei, Răducan, s-a întors întreg de pe frontul Primului Război, spre deosebire de frații lui care căzuseră pe la Mărășești. Era un bărbat înalt și puternic. Țigani din mahala îl știau de frică; își potoleau copiii când îl vedeau venind seara acasă pe două cărări. De la el a rămas un sfat bun: „Noaptea să mergi pe mijlocul drumului: vezi mai bine câinii sau hoții!”

Mamaia Stanca nu avea multă carte. Ea spunea, privind la ceas: „Sosește la trei.” „Cine sosește, mamaie? Tata?” „Nu, ceasul. Nu vezi?” Târziu a remarcat el că ea se exprima ca în limba engleză: cinci minute spre trei, de pildă, ar zice un englez. Oare ce modele lingvistice comune avem în noi și nu le studiem destul? Era însă de o cultură bisericească vie. Exigentă cu calendarul religios și cu rânduielile, nu gusta din sarmale la Crăciun până nu dădea preotul, la slujbă, dezlegarea. Nu forța pe nimeni să creadă sau să facă la fel ca ea. De fapt, în casa lor nu se făcea caz de credință: se credea pur și simplu. Se făcea caz doar de mârlnăia comuniștilor care invadaseră țara și încercau să invadeze și sufletele. Se asculta „Europa Liberă”, vara, cu geamurile deschise...

Puștiul era un curios de mic. O urmărea pe bătrână mai peste tot, atunci când prietenii nu îl chemau pe maidan. Așa a fost martor, din spatele unei ferestre deschise, la primirea veștii că bătrânei i-a murit, departe, printre străini, feciorul cel mic. A ascultat privind fix înainte și, la urmă, a zis doar atât: „Acum știu ce am de făcut!” A

ținut toate pomenirile până la un an, după care s-a pus în pat și-a murit.

*

În neamul lui, credința în Înviere era atât de naturală, încât se glumea și în preajma morții. Se spunea despre familia mamei sale că e un neam de răzători. Nu ne-serioși, nu veseli sau joviali, ci răzători – puteau lua în răs până și moartea. Nu erau moldoveni, nu îl studiaseră cu mare atenție pe Creangă în „Ivan Turbincă” și altele... Trăiau firesc nădejdea Învierii fără să teoretizeze asta. Odată, când o mătușă bătrână era pe patul de moarte, când familia întristată pândea pe la uși, a venit preotul să o împărtășească. După ce a terminat rânduiala și își strângea obiectele de cult, a auzit-o pe bătrână: „Părinte, dacă tot te învârți prin casă, dă-mi și un pahar cu apă!”

*

De Dumnezeu, viitorul medic a auzit prima dată de la mama sa: era mic, făcea năzbâtii și le ascundea de vigilenta mamă. Într-o zi, aceasta i-a dat prima lecție de morală creștină:

— Să știi că și atunci când crezi că nu te vede nimeni făcând ceva rău, tot te vede cineva!

— Cine?

— Dumnezeu!

De observat că poți fi singur, dar *cu* sau *fără* Dumnezeu. Singur, fără Dumnezeu, e trist, ești cu demonul amiezii, al plictiselii, al depresiei și nu știi că lumea nevăzută e lângă tine. Singur, dar cu Dumnezeu, *câtă splendoare!* Vorba lui Daniel Turcea...

2. Dunărea

Doctorul venise în vizită la prietenul său, cel care era *printre* puținii care îl mai ascultau cu răbdare după Referendum. Stăteau la taclale lungi cu o cafea în față. Fumau amândoi...

— Nu uita că și eu sunt creștin. Și pastor. Luteran. Tu ești un amărât de creștin ortodox. Faci caz de ritualurile și popii voștri. Eu am o educație mai riguros-analitică, voi sunteți mai sentimentali. Uite! După ce îți cânt ceva de Bach, poți spune mai departe.

S-a așezat la mica orgă electronică din salonul casei ridicate de bătrânul ginecolog, tatăl pastorului, în anii comunismului. Erau amândoi relaxați și puși pe taclale. Prietenul cânta bine. Când s-a oprit, și-au aprins câte o țigară și au revenit la cafele.

— Am fost un singuratic de mic. Acum, ascultându-te, am re trăit acea însingurare care m-a făcut liber: liber să îndrăznesc orice, dar să fac doar lucruri cât mai bine gândite. Vrei să-ți spun la ce mă gândeam când cântai?

— Spune!

— Mi-am amintit de Cat Stevens. Știi că îmi place să ascult acest american trecut la islam; chiar așa îl chema: Yusuf Islam Cat Stevens. L-am urmărit acum la bătrânețile mele și am observat că nu și-a schimbat muzica după convertire; poate a devenit mai pacifist...

— Ce vrei să-mi spui?

— Că omul credincios trebuie să fie senin și bucuros și, dacă are ceva adevărat de spus, o spune indiferent din ce biserică. Muzica lui Bach prin asta place oricui: e senină, convinsă de ea însăși, convinsă de Eternitate! Credința

dă certitudini, convingerile sunt disputabile. Am înțeles târziu această diferență. Îți amintești ce discuții năbădăioase aveam pe vremuri? Acum sunt împăcat...

— Parcă îmi povesteai ceva de la Brăila, nu?

— Da. Îmi plăcea să mă plimb de unul singur pe străzi. Brăila era ca o pânză de paianjen întinsă pe malul Dunării. La Brăila, din ordinul generalului rus Kiseleff, după un regulament special (abrogat în 1832), s-a format Sfatul Orășenesc, s-a constituit Comitetul pentru înfrumusețarea orașului, a fost ridicat planul orașului. Procesul de modernizare a fostelor cetăți turcești Brăila și Giurgiu a început în 1830, înainte de revizuirea și adoptarea Regulamentului organic. Erau cele două căi mari de acces ale turcilor în teritoriile de peste Dunăre. Pe o hartă din secolul al XVIII-lea, am fost uimit să văd că Țările Românești nu existau: erau notate cu negru pe două teritorii imense de culori diferite. Până la Arcul Carpaților, cu mov, era Imperiul Otoman și dincolo de munți, cu galben, Imperiul Austriac.

— Să nu-ți blamezi trecutul! Americanii nu o fac: îl folosesc pentru prezent și, mai ales, pentru viitor.

— Da, ai dreptate. Descriu doar niște realități care ne-au format. Dacă am avea și noi pragmatismul american... După declinul otomanilor, ce aveau în raiaua Brăilei un bastion semeț, rușii au văzut importanța strategică a cetăților de la Dunăre și le-au luat în administrare militară... Brăila fusese sistematizată cu centrul aproape de apele Dunării, cu bulevarde ce mergeau ca niște raze spre periferie și străzi ca arcuri de cerc concentrice ce „porneau și se terminau la Dunăre”. Mă născusem și copilărisem pe penultimul arc de cerc: strada Roșiorilor, care se învecina cu ultimul arc: strada Dorobanților.

Coboram spre Dunăre și visam la lumea largă. Ascultatul la radio al pieselor de teatru radiofonic, ca, de pildă, „Nora” de Ibsen și „Lungul drum al zilei către noapte” de Eugen O’Neill, îmi stârnea pornirile romantice. Privind imensul fluviu, îmi imaginam că voi călători în jurul lumii; un bărbat tăcut și puternic...

Îl citisem pe concitadinul Panait Istrati. Acum îmi dau seama cât de mult m-a influențat, încă din copilărie, stilul acestuia de a povesti și, mai ales, ce povestea el. Mi-au plăcut și „Codin”, și „Ciulinii Bărăganului”, și „Chira Chiralina”... Mai târziu, citind în franceză Chira Chiralina, m-am amuzat de traducerea unui pasaj. Acolo unde Istrati scrie: „De gura lumii nu mai pot să scot daravela din pantaloni? Porcul, o numea daravelă!” Francezii traduseseră: „Cochon! Il l’appellè – daravelle...!”

Istrati a fost prieten cu Romain Rolland. Acesta primise în 1916 Premiul Nobel pentru literatură, pe care l-a donat Crucii Roșii, Rolland fiind un pacifist convins, dar și cu vederi de stânga. Când, după întoarcerea din Rusia sovietică, Panait Istrati i-a arătat ce a scris după ce a văzut realitatea bolșevismului, R.R., „*inspirat*” de agenta de influență a sovieticilor (Mariya Cuvillier – cu care s-a și căsătorit, în 1934), i-a recomandat să nu publice, proorocindu-i că asta ar putea fi și sfârșitul lui ca scriitor. Așa a fost... „Spovedania unui învins” are celebra replică dată unui potentat rus, care i-ar fi spus, vis-à-vis de abuzurile și crimele văzute de P.I.: „Nu poți face omletă fără să spargi ouăle!” Panait Istrati i-a replicat: „Văd cojile, dar unde e omleta, că nu se vede?” Intelectualii din Partidul Comunist Francez, în frunte cu Henri Barbusse – autorul unor cărți elocvente: „Stalin. O lume nouă văzută printr-un om” sau „Lenin și familia sa” – îl atacă violent în

presa vremii. Marxismul occidental se îmbăta deja cu apă rece!

Altă aberație a marxismului cultural: deși a militat și militează pentru discreditarea creștinismului și civilizației occidentale, se simte jenat de „Spovedania unui învins” și condamnă perversiunile din „Chira Chiralina”...

*

— Într-o zi, mă plimbam print-un cartier de blocuri cu Carmen M., fiica unui respectat istoric și director la Arhivele Statului din județul nostru. (Ea avea picioare lungi și frumoase și fustă scurtă. Îi scrisesem, fără să i-l arăt vreodată, și un sonet ce începea astfel: „Tu te asemeni cu un templu ionic...”). Niște tipi s-au legat de noi. Pe atunci eram un tip destul de timid, dar m-am repezit spre ei. Aceștia, speriați, au luat-o la fugă strigând: „Ce, bă, ai sânge în instalație? Te dai mare?” Atunci am înțeles că atacul este cea mai bună apărare. De atunci am rămas cu această tehnică a agresivității deliberate, controlată, a celui slab față de cel puternic: David față de Goliat.

*

— Singurătatea mă atrăgea cel mai mult în Săptămâna Mare. Brăila are biserici mari, unele cu alură de catedrală gotică sau bizantină. Cine spunea: „Dacă vrei să cunoști suflul unui oraș, trebuie să intri în bisericile lui...”? În Vinerea Mare mergeam singur la Prohod, nu vorbeam cu nimeni, ascultam slujba și mă întorceam singur acasă. Îmi plăcea să merg în Biserica Greacă, o catedrală din centrul orașului; probabil strămoșii mei greci mă îndemnau într-acolo. Am aflat mai târziu că un străbunic fugise de frica turcilor din Macedonia grecească în Bărăgan, la niște rude...